

Watertorenprijs 2020

Herbestemming van de watertoren van Nieuw-Lekkerland

De watertorenprijs 2020 gaat naar de transformatie van de toren van Nieuw-Lekkerland tot twee woningen, zo besloot het bestuur van de Nederlandse Watertoren Stichting unaniem. De watertorenprijs wordt eens per jaar uitgereikt aan de eigenaren van de beste, recent opgeleverde herbestemde watertoren, in dit geval de neven Sven en Lennart de Jong. Ze wisten in 2010 de toren, die ze uit hun jeugd goed kenden omdat ze erin speelden, te verwerven voor een redelijk bedrag van rond de 200.000 Euro. Vervolgens hebben ze de toren vrijwel geheel in zelfwerkzaamheid verbouwd voor een bedrag vergelijkbaar aan de kosten van de aankoop. De toren en de buitenruimte zijn door de neven en hun echtgenotes geheel naar eigen smaak ingericht en passen de gezinnen met hun kinderen als een handschoen. De basis van de geslaagde herbestemming wordt gevormd door het uiterst krachtige ontwerp van Ruud Visser en Fumi Hoshino. Grote verdiepingshoge raampartijen gericht op het uitzicht over de rivier de Lek en de polder dragen bij aan de kwaliteit van de ruimten in de toren en sluiten naadloos aan bij het robuuste uiterlijk. Het is bijzonder verfrissend om te zien dat een inspirerende herbestemming op economische wijze gerealiseerd kan worden.

De watertoren van Nieuw-Lekkerland werd in 1915 gebouwd door aannemersbedrijf Visser & Smit uit Papendrecht naar ontwerp van Arie Visser. Visser & Smit bouwde 23 watertorens voornamelijk in Zuid-Holland en Brabant. De 34 meter hoge toren heeft een betonnen holbodemreservoir met een inhoud van 400 m³ dat is geplaatst op een betonnen draagskelet. Het skelet is dichtgemetseld, zodat er sprake is van een gesloten zeshoekige onderbouw. In het centrum van de helft van de dichtgemetselde vlakken zitten kleine vierkante raampjes die op hun punt staan. Dat is de enige frivoliteit in het uiterlijk, voor het overige is de toren strikt functioneel.

De toren is gebouwd aan de voet van de Lekdijk en markeert het begin van de bebouwde kom aan de oostkant van Nieuw-Lekkerland. Mede door zijn ligging aan de Lek en de witte kleur is de toren van ver zichtbaar, het is een karakteristiek oriëntatiepunt voor de wijde omgeving.

De aanpassingen ten behoeve van de nieuwe functie passen uitstekend bij de toren en faciliteren tegelijkertijd de nieuwe functie. Het meest in het oog springen de ramen. De raamopeningen sluiten aan bij de bouwkundige structuur van de toren en vervangen ofwel een heel dichtgemetseld segment van zo'n zes bij viereneenhalve meter ofwel ze vervangen een langgerekte strook aan de zijkant over de volle hoogte van het dichtgemetselde vlak. De verdiepingshoge puien bieden de bewoners een spectaculair uitzicht en voorkomen dat de ruimten een claustrofobisch karakter krijgen, wat in watertorens nog wel eens het geval kan zijn. De onderbouw van de toren kent van oorsprong drie verdiepingen van elk ruim 6 meter hoog. Tussen de bestaande vloeren zijn nieuwe vloeren gemaakt, na de verbouwing is er sprake van zes verdiepingen met daarboven, direct onder het reservoir, de lekvloer. Beneden bevinden zich de gezamenlijke entree en een werkplaats. De drie verdiepingen daarboven vormen de ene woning, de bovenste drie verdiepingen de andere. De typerende vierkante raampjes zitten net boven of onder de nieuwe vloeren en vormen een karakteristiek detail in het interieur. Gedurende de uitvoering is het ontwerp op hoofdlijnen gevolgd. Onder meer vanwege de gewijzigde woonwensen van de beide neven zijn aanpassingen gepleegd die hier en daar tot een wat minder sterk functioneel en ruimtelijk concept hebben geleid. Daar staat tegenover dat de basisingrepen zo sterk zijn dat de overall kwaliteit overeind blijft én dat de bewoners enorm trots kunnen zijn op hun geheel zelf gerealiseerde woningen die perfect aansluiten bij hun wensen.

Watertorenprijs

De watertorenprijs wordt eens per jaar uitgereikt aan de eigenaar van een watertoren die recent de beste herbestemming realiseerde. De prijs bestaat uit de eer en een plaquette. De watertorenprijs is ingesteld om het kwaliteitsniveau van herbestemmingen van watertorens te bevorderen door goede voorbeelden voor het voetlicht te brengen.

Beoordelingscriteria

Het bestuur van de Nederlandse Watertoren Stichting (NWS) hanteert de volgende vier criteria bij het vaststellen van de kwaliteit van de herbestemming: het respecteren van de bestaande kwaliteiten; de meerwaarde van de herbestemming: is er sprake is van een toegevoegde kwaliteit die berust op de combinatie van oud en nieuw; de functionaliteit van de herbestemming, ofwel is er sprake van een passende huisvesting voor de nieuwe functie in het herbestemde bouwwerk en tenslotte de duurzaamheid van de herbestemming.

'Maak van een watertoren geen woning maar ga wonen in een watertoren' was de insteek waarmee de ontwerpers hun plan ontwikkelden. Dat is precies de kracht van deze herbestemming.

Oktober 2020 Nederlandse Watertoren Stichting www.watertorens.nl info@watertorens.nl

